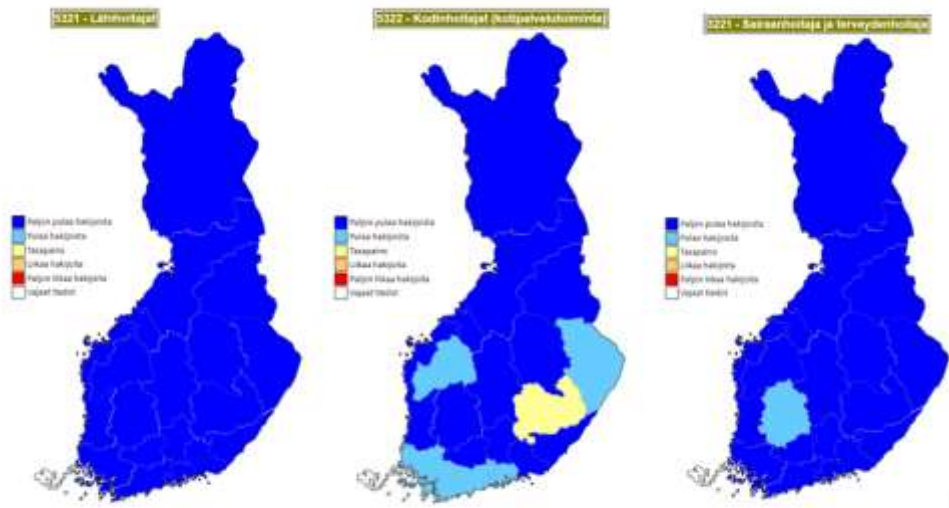

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Viite: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 298/2022 vp)

Hyvinvointiala HALI ry kiittää lausuntomahdollisuudesta.

Tällä hetkellä on sosiaali- ja terveydenhuollon ja hoivan työvoimasta erittäin merkittävä puute koko maassa (TEM ammattibarometri 1.11.2022). Henkilöstön puute on johtanut siihen, että ympärivuorokautisen hoivan paikkoja on tällä hetkellä tyhjänä yli 3 000 ja työvoimapuute heijastuu myös kotihoitoon voimakkaasti. Kotihoidossa tehdään suuria ylityömääriä ja tiimeissä on jatkuvasti puutetta hoitajista.

Lähde: <https://www.ammattibarometri.fi/kartta2.asp?vuosi=22ii&ammattikoodi=5322&kieli=fi>

Jotta järjestämisvastuussa olevat hyvinvointialueet voivat täyttää lain vaatimukset esitetyssä aikataulussa ja jotta palveluntuottajat voivat tuottaa palveluita lain edellyttämällä henkilöstömäärällä olisi pikaisesti aikaansaatava korjaavia toimia ja toimintatapojen muutoksia, kuten esimerkiksi:

- Lainsäädäntöä ja lain tulkintaa on joustavoitettava uusien toimintatapojen mahdollistamiseksi
- Eri henkilöstöryhmiä tulee voida käyttää vanhustalvelulain 3 a §:n mukaisesti ilman, että valvovat viranomaiset Valvira ja aluehallintovirastot asettavat toimijoille lainsäädännön ylittäviä reunaehtoja. Lain noudattamisen valvonnan tulee kohdistua tasavertaisesti sekä julkiseen että yksityiseen toimintaan. Tämä koskee esimerkiksi hoiva-avustajien käyttöä.
- Kelpoisuusvaatimuksia tulee joustavoittaa lakien sallimissa rajoissa
- Alan koulutuksen houkuttelevuutta tulee parantaa ja uusien hakijoiden myötä tulee alan koulutuspaikkoja lisätä kaikissa koulutusohjelmissa
- Teknologian käyttö ja digitaaliset ratkaisut tulee huomioida henkilöstömitoitusta alentavana niissä tilanteissa, joissa henkilöstöä voidaan vähentää näiden investointien kautta
- Työperäistä maahanmuuttoa pitää joustavoittaa ja prosesseja nopeuttaa
- Muunto- ja täydennyskoulutuksia tulee lisätä

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen on tärkeä osa ikääntyneiden hoivan kokonaisuutta. On hyvä kuitenkin muistaa, että se on viimesijainen palvelu. Sen sijaan, että merkittävä määrä resurssia kohdistetaan yhteen palveluun, pitää ikääntyneiden palveluiden kokonaisuutta tarkastella kokonaisuutenaan sekä rahoituspohjan että henkilöstön riittävyyden näkökulmasta. Tässä kokonaisuudessa eri osat vaikuttavat toisiinsa. Hyvinvointialueilla on tärkeää turvata kotihoidon, intervallihoidon ja omaishoidon järjestämismahdollisuudet joustavasti ja täysimääräisesti, jotta raskaiden palveluiden käyttöä ja siten asiakaskohtaisia kustannuksia pystytään vähentämään asiakasmäärän kasvaessa jatkuvasti väestön ikääntymisen vuoksi. Palveluita tuottamaan tarvitaan kaikki sekä julkiset että yksityiset resurssit.

Lähes kaikki hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisin talousarvioin. Kyse on merkittävistä summista ja tilanne saattaa uhata hyvinvointialuiden käynnistymistä ja hallinnon häiriötöntä siirtymää merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaan valtio tulee korvaamaan hyvinvointialueille vain 80 % palvelutarpeen kasvusta tulevana vuosina. Tämä saattaa muodostua merkittäväksi uhaksi välttämättömien palveluiden rahoittamisen näkökulmasta ja tullee vaikeuttamaan myös tämän lain toimeenpanoa käytännössä lähivuosina.

Lausunto 8.12.2022

Hyvinvointiala HALI ry ei pidä tarkoituksenmukaisena, että hoitajamitoitukseen liittyvän lainsäädännön toimeenpanemiseksi ja

rahoittamiseksi heikennetään sairausvakuutuslain mukaisia hoidon- ja tutkimuksen korvauksia tai lääkekorvauksia. Liitto ei myöskään kannata sitä, että sosiaali- ja terveystoimen tai hoivan julkiset hankinnat asetaan supistamisen kohteeksi tämän lain rahoittamiseksi. Muistutamme, että julkisilla hankinnoilla voidaan tehostaa toimintaa sekä taloudellisesti että toiminnallisesti.

Lisätiedot johtava elinkeinoasiantuntija Aino Närkki, puhelin 0400 436 438

Helsinki 8.12.2022

Ulla-Maija Rajakangas
Toimitusjohtaja
Hyvinvointiala HALI ry